

Notat

Dato: 28.03.2025
Reference: Sundhed og Omsorg
Journalnr.: 24/7094

Forslag til model for opsporing af forebyggelsespotentiale jf. Ældreformen

Baggrund

I Servicelovens § 79a fremgår det, at kommunen skal tilbyde et forebyggende hjemmebesøg til 70-årige (der bor alene), 75-årige, 80-årige og 82+ årige (årligt tilbud). Herudover har Norddjurs Kommune udvalgt risikogrupper, som også tilbydes et forebyggende hjemmebesøg:

- Borgere over 65 år, der har mistet ægtefælle/samlever
- Borgere over 65 år, hvis ægtefælle/samlever er kommet på plejehjem
- Bekymringshenvendelse på borgere over 65 år.

Den 30. maj 2022 besluttede Voksen- og Plejeudvalget, at 70-årige, der bor alene, 75-årige, 80-årige som udgangspunkt tilbydes et fælles seniorarrangement i stedet for et individuelt besøg. Hvis borgeren ikke ønsker at deltage i et seniorarrangement, har de mulighed for at få et individuelt besøg. Generelt har der været stor tilslutning til seniorarrangementer.

I Ældrelovens § 4 fremgår det, at kommunen fremadrettet skal tilrettelægge:

- en generel forebyggende indsats
- en indsats, hvor der vurderes at være et forebyggelsespotentiale, som understøtter en alderdom med mest mulig selvstændighed i den daglige livsførelse og evne til i videst muligt omfang at tage vare på egne behov.

Der er således ikke krav om, at bestemte aldersgrupper skal have en bestemt indsats, som det er tilfældet i Serviceloven. Kommunen frisættes således til at tilrettelægge en indsats, som passer til de lokale forhold og borgerne i kommunen.

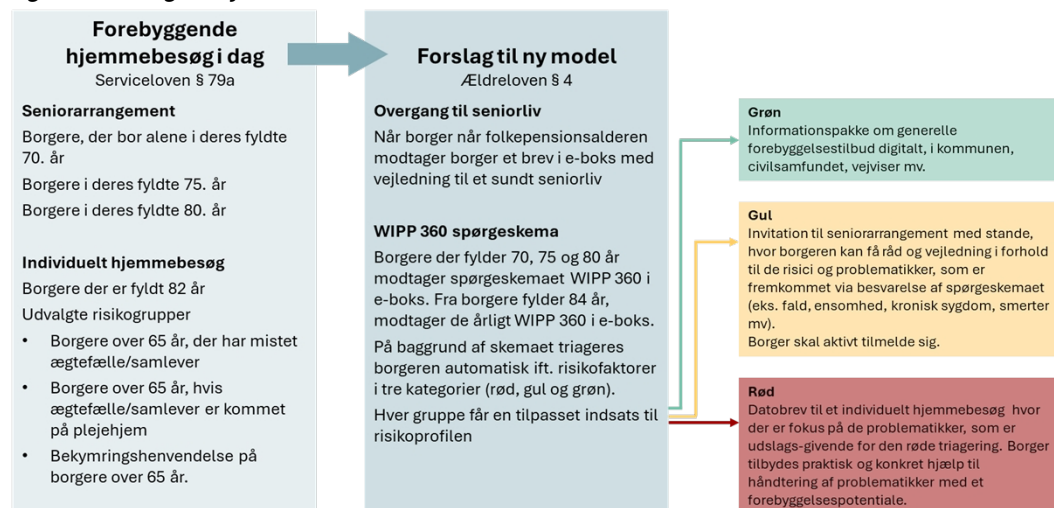
Forslag til ny model

I forslaget til en ny model for opsporing af forebyggelsespotentialer imødekommes kravene i ældreloven på systematisk vis.

Den bærende idé er, at indsatser til ældre differentieres på baggrund af et evidensbaseret screenings- og triageringsspørgeskema - WIPP 360. WIPP er målrettet forebyggende hjemmebesøg, og en stor del af kommunerne vil fremadrettet anvende denne metode. Det består af et spørgeskema, der indeholder en række spørgsmål om, hvordan borgeren har det fysisk, psykisk og socialt. På baggrund af besvarelsen er det muligt at identificere en række problematikker såsom balanceproblemer, ensomhed, kronisk sygdom, smerter mv.¹ WIPP kan således bidrage til at differentiere indsatsen afhængig af, hvordan borgeren triageres ud fra besvarelsen. Herved kan ressourcerne målrettes borgere, hvor der er et stort forebyggelsespotentialer, og indsatsen kan tilpasses borgernes konkrete udfordringer.

Anvendelse af WIPP 360 forudsætter brug af e-boks. Opgørelser fra Digitaliseringsstyrelsen og Danmarks statistik viser, at andelen af ældre borgere, der er fritaget for digital post, er faldende, og at ældre borgere er mere fortrolige med IT end tidligere². Der er flest 85+ årige, der er fritaget fra digital post, men andelen er faldende. Det kan derfor forventes, at kommende årgange er mere fortrolige med digitale løsninger. Herudover anvendes digital post også i Norddjurs Kommunes nuværende model for forebyggende hjemmebesøg med god effekt.

Figur 1: Forslag til ny model

¹ WIPP-spørgeskemaet kan identificere følgende problematikker: Gang- og balanceproblemer, at rejse og sætte sig, svimmelhed, vanskeligheder ved at bære indhold med vægt, fald, energiniveau, aktivitet, bevægelse, stillesiddende, appetit, væggtab, medicin, kroniske sygdomme, toiletbesøg om natten, mave-tarm problemer, rygning, alkohol, udadgående aktiviteter, ensomhed/socialt fællesskab og smerter

² Danmarks statistik: "Ældre er mere digitale end nogensinde før"

Overgang til seniorliv

Forvaltningen foreslår, at alle borgere, der når folkepensionsalderen, får et brev i e-boks med generel vejledning til et sundt seniorliv og opretholdelse af fysisk, psykisk og social funktionsevne samt information om, hvor borgeren kan henvende sig, hvis der opleves funktionsfald.

Differentiering af indsatser

WIPP-spørgeskemaet sendes digitalt til alle 70-årige, 75-årige, 80-årige samt 84+-årige (årligt). På baggrund af borgernes besvarelser inddeles de automatisk i tre grupper: Rød, gul og grøn efter omfanget af deres udfordringer. Borger, der ikke har digital post, kan få spørgeskemaet tilsendt med fysisk post

Grøn

Borgere, som ender i den grønne kategori, har ingen eller lette udfordringer. Disse borgere henvises til generelle forebyggelsestilbud digitalt, i kommunen eller i civilsamfundet, som kan bidrage til at borgeren kan fortsætte med at leve et selvstændigt liv. Herudover modtager borgeren vejledning om, hvor vedkommende kan henvende sig ved behov for hjælp samt Ældreådets vejviser, der giver overblik over tilbud til seniorer i Norddjurs Kommune. Denne proces kan automatiseres.

Gul

Borgere i den gule kategori har mindre eller moderate udfordringer. Det kan f.eks. være smerter, kronisk sygdom, faldrisiko eller ensomhed. Disse borgere inviteres til et fælles seniorarrangement med stande om netop de risikofaktorer, som er fremkommet via spørgeskemaet. Her kan borgeren få råd og vejledning om, hvordan de kan håndtere disse udfordringer, og hvilke muligheder der er ift. at understøtte, at borgeren kan forblive selvhjulpne. Det kunne f.eks. være træningsøvelser, civilsamsfundsaktiviteter, hjælpemidler eller henvisning til patientrettet forebyggelse om kroniske sygdomme (Sundhedsloven § 119). Borgeren skal aktivt tilmelde sig seniorarrangementet.

Hvis besvarelserne viser, at mange borgere f.eks. har behov for faldforebyggelse, kan der tilbydes et særskilt faldforebyggelsesarrangement, da det er et område med et stort forebyggelsespotentiale. Det skyldes, at fald er en stor risikofaktor for ældre, og blandt de 80+ årige er det hvert år halvdelen, der oplever en alvorligt fald. Hvis man først at faldet én gang er risikoen større for at falde igen, ligesom risikoen også stiger med alderen. Fald kan have alvorlige konsekvenser såsom hoftebrud, læsioner, isolation pga. angst for at falde igen og begrænset fysisk aktivitet.

Rød

Borgere i den røde kategori har moderate til svære udfordringer og ofte flere udfordringer på samme tid. Disse borgere tilbydes en individuel indsats enten i hjemmet eller i forebyggelsesklub. Her kan borgeren få praktisk og konkret hjælp til at håndtere problematikker samt vejledning om tilbud, som borgeren kan benytte som f.eks. patientrettet forebyggelse, hjælpemidler mv.

Forebyggelsesklínik

Forvaltningen foreslår at undersøge mulighederne for at tilbyde borgere med behov for en individuel indsats et tilbud i en forebyggelsesklínik ligesom det kendes fra sygeplejeklínikker. Formålet er at samle borgere med samme problematik og give dem et samlet tilbud om et konkret emne.